

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem • Monošter, 18. septembra 2025 • Leto 35, št. 38

stran 2

V SEBI NOSITE OGROMNO VREDNOTO

ŠUJSTER, STERI RAD DÉ V OPERO
stran 5

PRİPOVEJSTI O MENJE POZNANI ŽENSKAJ
stran 9

STAU LEJT LÖMERSKE KAPEJLE
stran 10

V SEBI NOSITE OGROMNO VREDNOTO

Letos je že desetič potekalo srečanje mladih pripadnikov narodnih skupnosti, orga-

co, na kateri je lahko predstavlila različne tradicionalne jedi in pijače, nekateri pa so raz-

v ekipi. Morda se nam zdi, da sami ne moremo napredovati, a naj nas ne bo strah prositi za

Mladi Slovenci v družbi državnega sekretarja Miklósa Soltésza in predsednikov državnih narodnostnih samouprav

nizirano prvi konec tedna v septembru v Gárdonyu ob jezeru Velence. Na jubilejnim dogodku so sodelovali mladi iz desetih narodnih skupnosti, romske in armenske narodne skupnosti ni bilo. Program se je začel v petek popoldne s projekcijo filma, ki nam je omogočil vpogled v prvo srečanje mladih pripadnikov narodnih skupnosti pred deseti leti.

Na srečanju je skupaj z nekaterimi voditelji sodelovalo 68 mladih. Z nami je bil tudi Miklós Soltész, državni sekretar na uradu predsednika vlade, pristojen za cerkvene in narodnostne zadeve. V pozdravnem nagovoru je dejal: »V sebi nosite ogromno vrednoto in samo vi jo lahko ohranite!« Prvi večer je psihologinja Melinda Hal predavala o aktualnih težavah enaindvajsetega stoletja, ki zadevajo vse generacije, kot so na primer nevarnosti umetne inteligence ali primerno obvladovanje stresa. V soboto popoldne je potekala narodnostna tržnica, ki je bila odlična priložnost, da smo se vsi nekoliko bolje spoznali s pripadniki drugih narodnih skupnosti, avtohtonih na Madžarskem. Vsaka narodna skupnost je imela svojo stojni-

stavi tudi narodne noše. Nato smo v nekaj stavkih predstavili, kdo smo, od kod prihajamo in kaj se danes najde na naši

pomoč in skupaj, ekipno, napredovati – tako bomo vedno dosegli cilj.

Poleg tega smo seveda izkoris-

Ob tem, da so se mladi lepo imeli na obali jezera Velence, so jih čakale tudi bolj resne vsebine. Na sliki poslušajo državnega sekretarja Miklósa Soltésza.

mizi. Potem pa je lahko vsak poljubno raziskoval, izbiral in se zanimal za stojnice. Na naši mizi seveda ni smelo manjkati bučnih semen, ki so jih obiskovalci lahko poskusili pražena ali kot bučni namaz na kruhu. Poleg tega smo pripravili laško pivo, radensko, domači bezgov sirup in žganje, barvitosti naši mizi pa so prispevale rože iz kreppapirja. Konec tedna smo se udeležili tudi tečaja veslanja v zmajevem čolnu, od koder smo se vrnili z zelo pomembnim spoznanjem: vsak je potreben

tudi tudi možnosti, ki jih ponuja jezero Velence: s kolesi smo ga obkrožili, igrali nogomet, odbojko in se vsak večer z obale z občudovanjem zazrli v sončni zahod, ki je bil lep kot v pravljičah. Navdihujoče in poučno je bilo skupaj z mladimi, ki sicer pripadamo različnim narodnostim, pa vendar nas druži ista želja – ohraniti in posredovati naprej tisto dediščino, jezikovno in kulturno bogastvo, ki smo jo tudi sami prejeli od staršev in starih staršev.

Fanni Császár

16. STROKOVNO SREČANJE OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA V LENDAVI – S PORABSKO UDELEŽBO

Društvo pedagoških delavcev dvojezičnih šol in vrtcev Prekmurja je 27. avgusta v prostorih Dvojezične osnovne šole 1 Lendava organizirala 16. strokovno srečanje ob začetku šolskega leta oziroma strokovno konferenco za pedagoške delavce dvojezičnih šol in vrtcev Prekmurja.

Dogodek so podprli ministrstvo za notranje zadeve Madžarske, sekretariat za nacionalno politiko Madžarske in sklad Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Na tokratnem srečanju so v sekciji za vzgojitelje sodelovale tudi predstavnice porabskih vrtcev ter svetovalka za narodnostno

Strokovnega srečanja so se udeležile tudi Porabke – ravnateljica števanovske šole, vzgojiteljice z Gornjega Senika in Monoštra ter višja svetovalka Valentina Novak.

šolstvo. Pozdravnim nagovorom je sledilo plenarno predavanje kliničnega psihologa Zoltána Fábryja z naslovom Nežne niti, nevidni mostovi – Navezovanje in uravnavanje čustev na področju vzgoje. V nadaljevanju je v okviru projekta Dvig kakovosti dvojezičnega šolstva za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji ter slovensko narodno skupnost na Madžarskem (A két nyelvű oktatás minőségének előmozdítása a magyarországi szlovén nemzetiség és a magyarországi szlovén nemzetiség számára) potekala izmenjava izkušenj med pomurskimi in porabskimi vzgojiteljicami, ki je ponudila več možnosti za medsebojno sodelovanje. Projekt podpirata Evropski socialni sklad Plus Evropske unije (Európai Unió az Európai Szociális Alap Plusz) ter Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije (Szlovén Nevelési és Oktatási Minisztérium).

Nina Orban

www.radiomonoster.com

Marija, hvala ti za vse milosti

Taknikakso razmišljaliprauškarge Drüštva porabski slovenski penzionistov, steri so se 8. septembra napautili

Brezje 8. septembra. Autobus se je napauto iz Varaša, pelali smo se prejk Števanovec in dokeč smo prišli

je pofarbo Marijin kejp tö, za minto pa je vzejo milostno podobo Marija Pomagaj iz Innsbrucka. Do leta

Anton Bonaventura Jeglič okrono milostni kejp Marije Pomagaj. 1988 je papež Janez Pavel II. cerkvi podelijo častni naslov manjše bazilike.

Leta 1996, gda je papež Janez Pavel II. gorpoisko Slovenijo, je romal k Mariji

no, ka je leko malo čüdno, ka na rojstni den Marije gučimo o rojsvi Jezusa. O Mariji je gučo kak o materi in s tejm povezo, kak malo mlajšov se rodi v Sloveniji, nataliteta je trno nizka, družba vse starejša gratüvle. Leko se nam zgodi, ka

Na prauško k Mariji Pomagaj na Brezje se je 8. septembra napautilo skorok petdeset prauškarov iz Porabja.

Pri sveti meši, stera se je začnila v pau dvanajstoj vöri, je frančiškan, pater Viktor Papež, ejkstra pozdravo porabske prauškare.

na Brezje, v eno najlepšo Marijino svetišče v Sloveniji. 8. september, den, na sterga se je narodila Blajžena Devica Marija, so vörniki v Porabji vsigdar trno svetili. Na nedelo pred ali po tom dnevi so šli na prauško v Vasvár, gnauksvejta so ojdli pejški, spali so po djümlaj, kesnej pa z avtobusi. Duga, duga lejta se je na malo mešo, kak tomi svetki pravimo po naše, napautilo v Vasvár več busov iz naši vasnic, na placi pod cerkvov so parkirali, prauškarge se postavili v red, spejvali lepe slovenske Marijine pesmi ino tak šli v cerkev. Dapa čas kovida je tau tö na nikodjau, zadnja lejta se slovenski vörniki v Vasvár vozijo z avtoni, se pravi sami. Moderni čas nam je vkradno skupinsko doživetje (közöségi élmény) češčenja, dičenja Božje matere. Tau doživetje nam je malo nazaj prinesla prauška na

na Verico, se je bus skurok do slejdnjoga stauca napuno. Eno stolicu smo zatok šparali župniki Dejani Horvati, steri je bijo naš duhovni vodja pa je na bus stau-po v Markovcaj. Promet je nej bijo gausti, nin so nej paut redli ali popravljali, zatok smo se pri cajti pripelali na Brezje. Med pautjov nam je župnik Dejan tapravo, kak je gratalo tau Marijino svetišče na Brezjaj. Samo na kratko: Leta 1800 je mošenjski župnik dr. Urban Ažbe cerkvi sv. Vida dau prizidati kapejlico v čast Mariji Pomagaj. Tau kapejlico je pofarbo leta 1814 slikar Leopold Layer iz Kranja, steri

1863 sta cerkev pa kapejla male gratate, vejpa dosti prauškarov je prišlo molit

Na Brezjaj smo srečali nekdanjoga soboškoga škofa dr. Petra Štumpfa, steri je poslo blagoslov vsejm Porabcom.

k Mariji, stera je rejsan pomagala, več betežnikov je čüdežno ozdravilo. Gnešnja formo je dobila cerkev leta 1900, gda so go blagoslovili tö. Leta 1907 je püšpek dr.

Pomagaj in molo pred njau. O tom smo leko vidli kejpje, gda smo šli kaulak male kapejle, stera je znautra vekše cerkve. Ranč tak kak dosta-dosta kejpov lidi – starejšij, mladij pa celau mali mlajšov – steri so hvalo dali Mariji, ka so zdravi gratali. Gda smo prišli na plac pred cerkvijo, se je že služila glavna meša. Mešo je darüvo püšpek dr. Peter Štumpf, steroga smo po glasi tak včasim spoznali, vej pa je – dokeč je bijo soboški škof – večkrat služo mešo v Porabji tö. (Samo nika malo osebnoga. Gda sem ga pozdravila pri Marijinom kejpji, je tak včasim pravo, ka pošila svoj blagoslov vsem nam pa vsem Porabcom.) Naša meša se je začnila v pau dvanajstoj. Mešo je darüvo frančiškan, pater Viktor Papež, steri nas je ejkstra pozdravo, somešüvo je župnik Dejan Horvat. Pater je v svojoj pridigi vözdig-

kak se zdaj tri dni zvoni za vsakšoga mrtvoga človeka, mo (vejndrik od veselja) zvonili za vsakšo dejte tö, stero de se rodilo. Če pomislimo, kejp je na Vogrskom, spoj pa v po naši vasnicaj tö nej dosta lepši. Prauško na Brezjaj smo končali pred milostno podobo Marije Pomagaj, se njej zahvalili za vse milosti z molitvijo in svetimi pesmimi. Dapa zatok, ka človek ne živé samo z duhovno hrano, smo se stavili v Lescaj, gde nas je čakó bogati obed. Domau po pauti se je na autobusi čüla pesem, ljudska pa sveta tö. Z lejpimi Marijinimi pesmimi smo se zahvalili gospaudi Dejani Horvati, da je cejli den bijo z nami, služo sveto mešo pa blagoslovo spominke, stere smo kúpili na Brezjaj, od kec smo se z Božjo pomočjauv in po milosti Marije srečno vrnili v Porabje.

Marijana Sukič

DRUŽINSKI DAN IN KUHARSKO TEKMOVANJE NA GORNJEM SENIKU

6. septembra je prebivalce na Gornjem Seniku čakala prava skupnostna izkušnja, saj je

Prvo mesto na kuharskem tekmovanju je zasedel domačin Laci Nagy.

tekmovalje. Dogodek se je začel ob 13. uri, kmalu pa so prizorišče napolnili smeh, dobra volja ter mamljivi vonji iz kotlov.

Na tekmovanje se je prijavilo 10 ekip, večinoma domačinov, ki so tokrat svoje kuharsko znanje pokazali pri pripravi golaža v kotlu (pincepörkölt). Osnovne sestavine – meso, krompir in čebulo – je zagotovila Slovenska narodnostna samouprava, za druge dodatke pa so poskrbele ekipe same. Tako je v vsakem kotlu nastala drugačna različica jedi: nekateri so jed naredili bolj pekočo, drugi so dodali zelenjavo ali

imela lahkega dela, saj je morala med številnimi okusi izbrati najboljšega. Posebne recepture in navdušenje tekmovalcev so pripomogli, da je tekmovanje postalo pravo gastronomsko doživetje. Prireditve pa ni bila namenjena le kuhanju. Za otroke so bili na voljo napihljiva igrala, sladoled, sladkorna pena in kokice. Popoldne so popestrile tudi točke kulturnega programa: nastopila je folklorna skupina osnovnošolcev z Gornjega Senika, zatem pa sta za prijetno glasbeno razpoloženje poskrbela akustični duo Mira Léhárt in Patrik Polgár.

Program so popestrili folklorniki gornjeseniške osnovne šole.

Družinski dan je privabil veliko domačinov in gostov.

bila na dvorišču Kulturnega doma prireditve z naslovom Družinski dan in kuharsko

začimbe, za katere nam niso povedali. Komisija za ocenjevanje ni

Družinski dan in kuharsko tekmovanje sta znova pokazala, da na Gornjem Seniku vlada močan občutek pripadnosti skupnosti. Okusne jedi, zabavni programi in prijateljsko razpoloženje so ustvarili nepozabno doživetje za vse, ki so se udeležili prireditve. Organizatorja, Prostovoljno gasilsko društvo Gornji Senik in Slovenska narodnostna samouprava Gornji Senik, se iskreno zahvaljujeta vsem udeležencem in prostovoljcem, ki so prispevali k uspehu dogodka.

Regina Labritz

Jesenski izlet na Ptuj

6. septembra je Slovenska narodnostna samouprava Sakalovci organizirala izlet na Ptuj, znan predvsem po kurentovanju. Program se je začel zgodaj, skupina je iz Sakalovcev krenila ob 7. uri. Udeleženci so najprej obiskali cerkev na Ptujski Gori, kjer so občudovali prekrasno gotško arhitekturo. Ptujška Gora je znani in priljubljeni romarski cilj,

Skupna slika na Ptujski Gori

zato imajo vsako soboto ob 10. uri sveto mašo za od daleč prihajajoče vernike. Sakalovčani smo seveda molili v slovenskem jeziku in se udeležili maše z drugimi slovenskimi romarji.

Nato smo se udeleženci lahko vrnili v preteklost, saj smo v središču najstarejšega slovenskega mesta obiskali grad.

Popoldne smo se vozili po Dravi.

Prav ta konec tedna so potekale grajske igre, zato je bilo mesto polno z ljudmi v posebnih nekdanjih kostumih. Za en dan smo lahko doživeli srednjeveško razpoloženje, ki je bilo zanimivo tako za otroke kot za starejšo generacijo, saj smo imeli „živo uro zgodovine“.

Vrhunec dneva se je začel ob 13. uri, ko se je ekipa odpravila na vožnjo z ladjico po reki Dravi. Udeleženci so skoraj uro občudovali zgradbe z Drave, medtem so prijetno klepetali in s pomočjo Erži Schrei peli najlepše porabske pesmi v lepem sončnem popoldnevu.

Dan se je končal z okusnim tradicionalnim slovenskim kosilom, po katerem si je skupina ogledala mestni trg na Ptuj. Največji ljubitelji kurentov so si kupili tudi spominčke. Na koncu so se udeleženci prijetno utrujeni in polni lepih spominov odpravili domov.

Jázmin Illés

Geza Kisilak mlajši – zadnji gorički šujster

Šujster, steri rad dé v opero

Geza Kisilak mlajši je tretja generacija šujstrov iz té držine. »Pred približno stau leti se je moj dejdek Karel začno s šujsterskim delom spravlati. Tam nindri leta 1926 ali 1927

leta 2010.«

Pred približno stau leti je bilo v Prekmurji ške dosta šujstrov, skor v vsakši vesnici so meli bar enoga. Vseeno pa je Karel svojoga sina prva nej

Prekmurji pa vse ta do Ptuja. Tudi Geza starejši je svojoga sina nej silo, ka bi šau po njegvi pauti. »Po tistom, ka sam pred 45. leti v Soboti zgotovo srednjo ekonomsko šolo, sam se naprej šaulivo v Maribori, gé sam diplomejro iz ekonomije. Zaposlo sam se v edini domanji fabriki, zvala se je Liv, v Rogašovcaj. Mi smo v glavnom redili mešalce, mašine za rediti beton. V Postojni, gé je glavni tau fabrike biu, pa so se talige redile. Ge sam se zaposlo leta 1986, 1994. leta pa sam te grato direktor. Po tistom, ka je Jugoslavija razpadnola, je bilau furt bole žmetno, tak ka je te fabrika začnila propadati,« je raztolmačo Geza Kisilak mlajši in

cujdau, ka sta te leta 2002 z enim sodelavcom kúpila en tau fabrike, v steri je delalo 35 lidi, preselili pa so se v Mursko Sobotu: »Po par lejtaj smo tudi mi mogli titi v stečaj. S premalo pejnez smo štartali, pa je te tak tau naše delo prišlo do konca.« Zavolo toga, ka se se je tau zgodilo leta 2008, v obdobji finančne krize, je druge službe nej bilau mogauče dobiti. In tak je neka cajta pomago oči, vej pa je že od malih naug cujgledo, kak on v delavnici redi črejvle. In tak je te tudi sam grato šujster: »Vse mi je bilo domanje, meu sam vse potrebne mašine, erbo sam očove stranke (ügyfél), pozno sam dobavitele materiala, tak ka sam nej meu vekših nevol. Leko povem, ka se mi je žitek obrno na baukše, vej pa sam nej meu več telko stresa kak v službi in sam leko več cajta nameno tudi držini.«

Geza Kisilak mlajši ma dvej vözraščenivi čerki, Lizo in Špelo, sterivi gnesden obej živeta v avstrijskom Graci: »Čiglij sva z ženo narazen od-

išla, se mi ške furt dobro razmemo. Če gé kakše držinsko slavje, se radi družimo.

Sogovornik pravi, ka s šujsterskim delom ne moreš bogatec gratati, leko pa od toga dela živeš. Gnesden ne redi samo

»Gnesden mam največ dela s tem, ka popravlam stare črejvle, odavam tudi takše navadne črejvle in natikače, ka jih sam napravim. Odavam pa tudi remle, taške in popravlam ške konjsko opremo. Fon-

Geza Kisilak mlajši

je goraudpro svojo delavnico doma v Sotini, sledkar pa jo je te preselo v Rogašovce, gé je nauvi ram z delavnico zozido,« je prva raztolmačo sogovornik in cujdau, ka je meu njegov dejdek v trestih lejtaj

silo, ka bi šau po njegvi pauti: »Po zgotovleni osnovni šauli so mojoga očo poslali v nižišo gimnazijo v Mursko Sobotu, vej pa so v držini steli, ka aj naj se vözašauliva za farara. Ali te je vseeno tak prišlo, ka

Zadnji gorički šujster redi črejvle in čizme tudi za folklorne skupine

20. stoletja mali tovarnjak in 15 zaposlenih, steri so redili črejvle in čizme pa jih odavali na senjaj po cejlom Prekmurji, na Štajeri pa ške na Rovaškom: »Leko ške povem, ka je meu tudi dosta inašov, zadnji med njimi je biu te moj oča, Geza Kisilak starejši, steri je te leta 1962, gda je njegov oča mrau, prejkvzeu delavnico in je v njoj sam delo do približno

je nej grato farar, liki šujster.« Po tistom, ka so po drugi svetovni bojni črejvle začnili rediti v fabrikaj, so meli šujstri furt menje dela. In tak je Karel osto brez inašov in pomočnikov. Za šaulivanje sina je tudi nej bilau več zadosta pejnez in tak je te on grato njegov inaš in je sledkar tudi prejkvzeu njegvo delo. Svoje črejvle je odavo na senjaj v

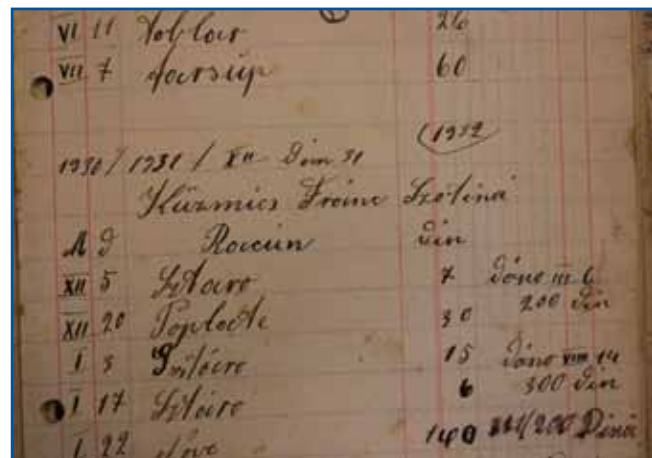

Geza Kisilak strejši na Miklaušovom senji v Murski Soboti leta 1986

črejvle, liki jih tudi popravla: »Prva, gda sam firmo meu, sam nej daubo kakših pohval, zdaj pa se večkrat zgodi, ka mi kakša stranka pravi, kak je vesela, ka tau ške delam, vej pa gnesden težko najdeš

toški tau pa je tisto, kar redim za folklorne skupine, vej pa tu pride tudi do vekših naročil. Tudi za porabske folklorne skupine sam že večkrat redo črejvle.«

Čez eno leto de leko šau v

V knjigi računov iz leta 1930/31 se vidi kak je Karel Kisilak lepau piso.

koga, ka bi ti kakše črejvle popravo. Istina je tudi ta, ka če si sam, si leko bole svoj cajt notftalaš.«

Svoje izdelke odavle tudi na senjaj, v glavnom samo po Prekmurji, in si tudi rad poguč z lidami. Najšo pa je tudi eno »tržno nižo«, za folklorne skupine po skor celi Sloveniji redi črejvle in čizme.

penzijo, ali tak brodi, ka bi toga dela včasik nej čista tanjau, tak ka bi ga meu kak en hobi. In če smo že pri hobijaj, rad poslušša razno muziko, trno rad dé tudi v opero, največkrat v Maribor ali Graz, včasit tudi v Zagreb.

Silva Eöry
Kejpi osební arhiv
Geze Kisilaka

OD SLOVENIJE ...

Evropski teden mobilnosti z geslom mobilnost za vse

Po vsej Sloveniji te dni poteka Evropski teden mobilnosti, ki je tradicionalno med 16. in 22. septembrom. Sodeluje več kot 130 občin, ki pripravljajo številne aktivnosti za spodbujanje trajnostnih načinov prevoza.

Evropska komisija z geslom Mobilnost za vse opozarja, da mora biti trajnostni prevoz dostopen vsem prebivalcem ne glede na dohodek, starost, spol, lokacijo ali sposobnosti. Ob tem izpostavlja problem t. i. prevozne revščine, ki mnogim ljudem otežuje dostop do zaposlitve, izobraževanja in zdravstvenih storitev.

Slovenija se tako pridružuje več kot 2500 mestom po svetu, ki v teh dneh s podobnimi dogodki spodbujajo okolju prijaznejšo in dostopnejšo mobilnost.

Pobudam evropskega tedna mobilnosti in dneva brez avtomobila se pridružuje tudi Murska Sobota. Na občini so ob tem spomnili na številne spremembe v zadnjih dveh desetletjih, ko so uvedli mestni avtobus sobočanec, sistem so-uporabe koles Soboški biciklin ter prevoz na klic za starejše, občanom pa je na voljo tudi najem električnega avtomobila.

Beograd kritičen do vojaškega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško

Srbsko zunanje ministrstvo se je kritično odzvalo na v petek podpisani sporazum o vojaškem sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško. Ocenilo je, da tovrstni dogovori povečujejo napetosti v regiji in ustvarjajo vtis oblikovanja vojaških blokov proti tretjim državam.

Sporazum sta v Zagrebu podpisala slovenski obrambni minister Borut Sajovic in njegov hrvaški kolega Ivan Anušić. Podoben dogovor je Hrvaška že marca sklenila z Albanijo in Kosovom, Srbija pa aprila z Madžarsko.

Srbski predsednik Aleksandar Vučić je bil ob tem oster in dejal, da je sporazum uperjen proti Srbiji ter ga primerjal z zavezništvi pred vojnami v 20. stoletju. Kritičen je bil tudi Milorad Dodik iz Republike Srbske, ki meni, da se Slovenija s tem vmešava v odnose drugih držav.

POMEMBNI DNEVI, OBIČAJI IN VEROVANJA V SEPTEMBRI

V ljudskom kalendaru je september mesec sv. Mihaela ali mesec Matere Zemlje (Földanya hava). Ime meseca izvira iz latinske besede septem. Je gé deveti mesec v leti, ima 30 dni.

Pri pavraj je čas za trgategv,

V ljudskom kalendaru je september mesec sv. Mihaela.

nutspravljanje pridelkov in čas za gesensko oranje in sejanje.

1. septembra se začne meteorološka gesen, poletni časi so taminili, dostakrat je mrzlo in dež dé. Dijakom se tó začne nauvo šaulsko leto.

Po legendi v reke in mlake, mala jezera nut cūka, zato ga volo se vanej več nej gé slobaudno kaupati.

8. septembra svetimo rojstvo B.D. Marije. Po latinsko Nativitas Beatae Mariae Virginis. Mi pravimo: mala meša. Katoličani odijo na romanje, držijo procesijo. Po ljudskoj napovedi kakšno vrejmen je na te den, geseni bau ranč naaupek. 12. septembra je den Blajžene Device Marije, imen den (god). Inda je dosta več dekel dobilo ime Marija, zdaj komaj dajo tau ime.

17. septembra, na den Lamberta so lasnice taodišle. Če Lambert eške najde lasnice, do nauvoga leta ne pride velki mraz. Depa če na te den grmi, se bliska, de lejpa gesen gé pa mrzla zima bau. V naši regiji so inda radovedno čakali, kakšno vrejmen prinesé 18. september, so se pripravljali na gesensko sejanje. Prej kakšno vrejmen bau na te den, takšno bau potistim 40 dni.

21. septembra pride astronomska gesen. Inda so pavri na té den, na den Mateja začnili sejati pšenico, žito.

22. september je gesensko enakonočje. Po tistim so noči vsigdar dugše, prva baude kmica. V Evropi držijo den brez avtomobilov. Ne vozijo se z avtom, odijo peški ali z biciklinom. Na vlakaj pa avtobusaj se leko kŭpi vozovnica po ugodni ceni (autómentes napijegy). Cilj je, da varujemo okolje.

28. septembra na den Vencela dostakrat dež dé. Pravijo, aj se ne žaurgamo, ne bojmo čemerni, vejpa lejpo sprtoletje pride kléti.

29. september je pomemben den. So čakali, aj se vrejmen obrné na mrzlo. Pastirci so maro domau gnali s planin,

so se pripravljali na zimo. Na te den sveti ime nadangel sv. Mihael, sodnik in vodnik dŭš. Premago je zmaja, na zadnji sodbi bo stehal dŭše in preklete vodo v pekel. Istina, ka septembra se začne gesen, depa dostakrat

8. septembra svetimo rojstvo Blajžene Device Marije. Kejp je namalo talanski slikar Giotto.

gestejo lejpi sončni dnevi, pride indijansko poletje. Izkoristite dar narave, uživajte v toplini gesenskoga sonca. Čez en mesec mo vam napisali, steri so pomembni dnevi oktobra.

Margit Čuk

Spominjali so se nekdešnjoga župnika

Vörniki na Gorenjom Seniki se vsakšo leto spominajo na svojoga dugoletnoga župnika Janoša Kŭhara. Na oblejtnico

njegve smrti se v domanjoj cerkvi slŭži sveta meša, potistim se vörniki z baklami napautijo na cintor in pri gro-

bi plebanoša, steri se je cejli žitek trŭdo za tau, ka bi lidgé ostali Slovenci v Porabji, molijo in spejvajo. Letos so grob

gorpoiskali 8. septembra pod vodstvom domanjoga župnika Tiborja Tótha.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

NESKONČNA LEPOTA HORTENZIJ

Hortenzijo že od nekdaj najdemo na kmečkih dvoriščih, v muzejih, starejših

majhen. Priporočljivo je tudi, da izberemo sorto, ki imajo manjšo predvideno

korenine zavzele večji del lonca in bo zemlja imela manj možnosti za shranje-

cvetele glave tik nad prvim parom listov. Krajšati ne smemo, ker cvetijo na lan-

Za zalivanje modre hortenzije je priporočljiva mehka voda.

Vrtna hortenzija je živi lakmus, saj nam barva njenih cvetov kaže, ali so tla kisla, nevtralna ali bazična.

parkih, galerijah. Nema-
lokrat rečemo, da pristaja

končno višino. Prednost
gojenja v loncih je, da lahko

vanja vlage. Pomagamo si
lahko z zastirko.

skih poganjkih. Če jih pre-
več porežemo, drugo leto

Barvite hortenzije v živi meji

Nežnost in priljubljenost hortenzij v belini

vrtu na podeželju. Pa ven-
dar so se okusi zasajevanja
zaradi njene raznolikosti
spremenili. Namenjena je
za zasaditev na gredico in v
elegantno posodo.

Zasajena v posodi se zelo
lepo poda na najbolj sodob-
no teraso ali balkon. Pri
tem je treba paziti, da izbe-
remo dovolj veliko posodo,
saj se korenine hortenzije
lahko precej razrastejo in
lonec kmalu postane pre-

nekoliko bolj nadziramo se-
stavo substrata. S kislostjo
in bazičnostjo substrata
namreč lahko vplivamo na
barvo cvetov – v kisli zemlji
se cvetovi obarvajo modro,
v navadni ali morda celo
nekoliko bazični pa rožna-
to. Pri loncih bomo morali
biti pozorni, da bo horten-
zija imela ves čas na voljo
dovolj vlage. Ko bo rast-
lina starejša, bo potreba po
zalivanju še večja, saj bodo

Socvetje hortenzij je lahko
češulja ali lat. Hortenzijam,
ki cvetijo v latih, ustreza
polna osončenost, vrtno
hortenzije imajo raje pol-
senčne lege. To pa ni edina
razlika. Lataste hortenzije
cvetijo na letošnjih poganj-
kih, ki jih pozno pozimi ali
zgodaj spomladi režemo na
kratko.

Pri kroglastih velikolistnih
hortenzijah pa režemo
marca ali aprila samo od-

ne cvetijo. Stare šibke veje
odstranimo pri tleh, prav
tako zelo razširjeno belo
cvetočo sorto Annabeelle
jeseni porežemo do tal.

Morda niste vedeli ...

Če želite njihovo cvetje v
vazi čim dlje obdržati sveže,
potopite spodnji del stebel v
vremo vodo, socvetja namo-
čite v mlačno vodo.

Besedilo Olga Varga

Foto: svetovni splet

... DO MADŽARSKE

*Premoženje Lőrincza Mészárosa
v zadnjih 10 letih raslo skoraj
štirikrat hitreje kot premoženje
Elona Muska*

Čeprav je Elon Musk eden najbo-
gatejših ljudi na svetu, saj njegovo
premoženje skoraj stokrat prese-
ga premoženje Lőrincza Mészáro-
sa, milijarderja iz Felcsúta, ki je
postal najbogatejši človek v državi
predvsem z denarjem davkopla-
čevalcev, pa lahko slednji vseeno
pove, da se je v zadnjem desetletju
njegovo premoženje povečevalo
skoraj štirikrat hitreje kot pre-
moženje lastnika podjetij Tesla
in SpaceX. Po raziskavah se je
premoženje Muska v desetih letih
povečalo 38-krat, medtem ko se je
premoženje Lőrincza Mészárosa v
istem času povečalo 150-krat, kar
pomeni, da je madžarski oligarh
bogatel skoraj štirikrat hitreje.
Po ocenah naj bi bilo premože-
nje Mészárosa danes približno
3,6 milijarde dolarjev (približno
1300 milijard forintov). S tem
se uvršča v srednji razred evrop-
skega seznama superbogatašev,
vendar je tempo rasti premoženja
brez primera, je opozoril izvršni
direktor raziskovalne družbe.

*Sombotelški škof János Székely
je novi predsednik Madžarske
škofovske konference*

V Madžarski katoliški škofovski
konferenci (MKPK) je potekal vo-
lilni postopek, v okviru katerega je
bil sombotelski škof János Széke-
ly izvoljen za predsednika tega
telesa. Redna jesenska seja telesa
je potekala v Máriapócsu, kjer so
se zahvalili škofu Andrásu Veresu
iz Gjura/Győra in nadškofu Györ-
gyu Udvardyju iz Veszpréma,
da sta dva mandata vodila ško-
fovsko konferenco kot predsed-
nik in podpredsednik. V skladu z
veljavnim pravilnikom je lahko
ista oseba ponovno izvoljena na
predsedniško mesto le enkrat,
zato je bilo treba izbrati novega
predsednika. Ob predsedniku in
podpredsedniku so bili izvoljeni
tudi člani stalnega sveta, med nji-
mi kardinal Péter Erdő, nadškof
iz Esztergoma, in škof László Fel-
földi iz Pécsa. Mandat novoizvol-
jenih funkcionarjev traja pet let.

V NEDELO SMO POČIVALI

Malo je tisti lüdi, steri radi okapajo, mislim, tak pejški, z motikov. Ena med tejsi so tetica Pufrna Mariška, dekliško Sočič iz Števanovec, po možej pa Gašpar. Oni tau pravijo, ka v cejlom življenji z veseljem so delali na kmetiji, radi so delali na njivi, radi so okapali. Njena baba je bila tista ženska, stero so v vesi tak zvali, ka Pufrna gospa. Vejn zato, ka ona je bola samo znautra v rami delala, na njivo samo sejat odla, nika drügo nej. Tetica Mariška so zaman vnu-

Pufrna Mariška so 92 lejt stari pa ešče itak radi okapajo.

kica bili od Pufrne gospe, oni so več nej gospa bili, delati je mogli kak znautra v rami tak vanej na njivi. - *Tetica Mariška, vi se dekliško Sočič zovete, tašoga mënja dosta nega v Porabji, od kec valaun so bili vaši stariške?*

»Moja baba je iz Slaskoga bejla, iz Čakovec. Gda je njeni prvi mauž mrau, te se je ona znauva oženila. Drügi mauž je tü nej sé valaun bejo, prejk meje je prejšo, zato mam dekliški priimek Sočič. Mojo babo so tak zvali, ka Pufrna gospa, depa tau ime smo mi že tadale nej erbali, vejn zato, ka mi smo že nej bilej taši gospaudje.«

- *Vaša baba je rejsan gospa bila?*

»Vejn zato so go za gospa zvali, ka je ona vanej nej delala, bola samo v rama delala, tjöjala pa prala. Eno je bilau, ka je delala vanej, tau

je sejanje bilau, k tauma se je fejest razmila kak trbej z rokami sejati. Ona je trno dobro pa žmano tjöjala pa pekla nam vsejm drüгим,

je sejanje bilau, k tauma se je fejest razmila kak trbej z rokami sejati. Ona je trno dobro pa žmano tjöjala pa pekla nam vsejm drüгим,

ka smo vanej delali.«

- *Ta gospa kelko mlajšov mejla?*

»Dva, očo pa še enga sina, steri je v Meriko odišo. Te je nemško ženo emo, depa mlajšov sta nej mela, zato je cejli gröjnt, ka bi erbo,

Pufrna Mariška pa njeni mauž v mladi lejtaj

prejkda. Devet hektarov, tau je vse moj oča daubo, zato je te gröjnt tak velki austo.«

- *Të ste leko okapali.*

»Mena je tau nej bilau težko, gda je okapati trbelo,

tau sem dja vsigdar veselo delala. Pa te je še dosta trbelo okapati, zato ka med radami smo tö z rokauv delali, zdaj tau vse mašin napravi.«

- *Okapati je nej léko delo, zato ka se dosta trbej prgibati.*

»Prgibati se trbej, ovak okapati ne moreš, travo samo tak leko vöpbereš pa če je gausto posajeno, tisto ranč tak. Mena je tau dobro, ka dja prignjeno leko delam, name hrbet boli, depa če sem prignjena, te nej. Dja sem tak, ka ojditi ne morem, stati ne morem, depa okapanje tau mi dé, dja vsigdar z motikov v rokej odim po njivi pa v ogradci.«

- *Mate še tiste stare motike, stere so v kovačnici delali?*

»Mamo, tau so še prave motike, te ka zdaj delajo, tau so za nikoj valaun, vejpa tau je samo plej. Prvin so motike v kovačnici delali, železo so lopau segreli pa dočas so ga s klapačom kovali, ka motika nej gratala. Zdaj

»Tau dja ne vej, kelko štílov sem strgala, depa dosta. Bilau je tak, ka en za drüгим so tapokali, vejn zato, ka je fejest sila bejla pa sem pritiskavala delo. Tau tü istina, ka prvin je štíu dosta duže držo kak zdaj. Tau je vejn zato ka prvin je štíu tišlar lopau vözoblo, zdaj se

Njino babico, stera je v Porabje prišla iz Varaždina, so v Števanovci tak zvali, ka Pufrna gospa.

s tejm že niške ne mantra. Z žagov so brž vözrezali pa gotovo, zavolo toga je tak naletja štíu počo pa prejkzleto. Te štíle sem tak trgala, kak če bi s slame bejli.«

- *Kelko ste stari, ka ste še tak pri mauči?*

»Devetdesetdvej lejta sem stara, samo tau ne vej, gda sem telko lejt stara gratala.«

- *Dja sem malo mlajši, depa mena nede tak okapanje kak vam, v tejm sem gvüšen.*

»Pa ranč bi nej vedla, tau je nej tak, ka samo vrkar malo tapoškrabaš, tau redno globko moraš okopati pa travo vöpbirati. Če ne delaš tak kak bi trbelo, te za par dni znauva vse zelena grata njiva. Sto ne vej okapati, steri nejma žlak, tistoma težko dé, tisti se samo mantra.«

- *Kak de ta mladina oka-*

pala, steri zdaj v šaulo odijo?

»Kak? Nikak nej, tej gvüšno ka nedo okapali, vejpa tej ranč tau ne vejo kak motika vögleda.«

- *Kakšne so pr ivas zemle?*

»Nej so dobre, zvekšoga so vse malöja, tau je krepka zemla. Te njive, če ne rodješ

Mlada družina, mati Mariška, či Marika pa oče Vendel

tašoga reda kak trbej, nalezja je leko zapraviš. Sprtolejt, gda je še mokro, če te zrodješ, te zapraviš njivo na cejlo leto, gda posene, te baude kak beton.«

- *Kak vaš mauž, Vendel bači, tak vi v cejlom življenji ste vanej na njivi, na ogradi, v gauštja delali, pa tau se je vidlo, ka vi tau radi delate.*

»Mi smo z gröjntom, na gröjnti delali pa rejsan smo radi, z veseldjom delali. Name je nikdar nej ftraga bilau, ka bi se dja kraj vlejkla, dja sem v tom veseldje mejla.«

- *Kak pravijo, pavar nejma nej svetka pa nej petka, pri vas je tau tü tak bilau?*

»Pri nas je tau nej tak bilau, mi smo eno nedelo nej delali. V nedelo smo počivali pa k meši smo odli, mi smo tau vsigdar fejest držali.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O MENJE POZNANI ŽENSKAJ

Na brgej višje varaša Trebnje Mala vas pri Dobrničju stodji. V toj »maloj vesi« eden mali grad stodji. V njem si je družina Baraga svoj daum napravila. Oča Janez pa mama Marija Katarina sta pet mlajšov mejla. Štrti je na svejt pojeb prišo, ste-

Prva Slovenka v Merki

Antonija Baraga je pet lejt za bratom na svejt prišla. V družini je najmlajša bila. Kak povejdano, tüdi una je šaulana bila. Zvün teologije, historije pa filozofije se je pet tihinski rejči navčila, v nji gučala pa pisala tō. Vse

s financami spravlo. Leta 1824 Antonijo za ženo vze-me. Ne vejmo, če tak stari ali betežen je biu, dapa leta 1830 Feliks mrgé.

Matija Čop je Antoniji srce gor vužgo. S tejm je v svejt velki slovenski pisatelov pa pesmarov nut prišla. Matija Čop za najbaukušoga pajdaša Franceta Prešerna vala. Čop njemi je nej samo pajdaš biu, na velke njemi je tanačivo. Tau je za Antonijo vcejlak drugi svejt biu, kak ga je z pokojnim Feliksom živejla. Ovak povejdano, pisateli, pesmari, lidge kaulak nji so vcejlak po svoje živeli. Ne vej se, če Antonija je tō kaj pisala. Gvüşno pa je na velke štejla, se od liter zgučavala. Tüdi novine, v stere je Čop piso.

Po smrti Čopa je Antonija v veliko žalost nut spadnola. Nikšne vole je nej mejla delati pa živeti tō nej. Že je na tom bilau, ka sama od sebe doj vgasne. Dvej leti po smrti lüboga Matije brat Friderik za kratek čas iz Merke domau pride. Gda nazaj ide, Antonija z njim dé. Najprva v Pariz pa tadale v Merko se napautita. Friderik nazaj k svojim Indijancam, Antonija Baraga pa s tejm prva Slovenka grata, stera je v Merko emigrejrala.

Kak vse vküper vögleda, nesrečna lübezen je nej vō iz nje mogla priti. Kak se tomi povej, nin si je nej mogla mesta najti. Po enom leti med Indijanci v Philadelphio odide. Z družinsko erbijō pa pejnezi od pokojnoga moža Höfferna konvikt za ženske gor opre. Ženski konvikt je ene fele šaula, v steroj se malo starejšje dekle za bodauče nüne včijo. Ženske v konvikti živejo, se včijo pa delajo. Depa Antonija

je s pejnezi nej vejdlā delati. Leta 1854 konvikt doizapre, nazaj v Evropo odide. Eden

najde. Tüdi v večnom varaši se njoj gnako godi. Kak bi z velkim delom škela na

nesrečno lübezen tapozabiti. Na velke dela, samo aj na vse vküper tapozabi. Depa od toga vujti ne more. Nej dugo trbelo, nazaj v Ljubljano pride. Kelko je poznano, nejvörvavana je gratala. Zaprav, za takšo se je vözglasila. Leko zatoga volo, ka je začnila vörvati, kak go Baug več nema rad. Una je telko za njega delala, un pa go je tanjau. V srmaštvi leta

Baragovi so bogati lidge bili. Nej samo podje, tüdi čerke so se leko šaulale. Kak bi njim té mali grad nej zavole biu, so dosta vekši grad Trebnje kúpili. Družina je trno vörna bila. Po toj pauti so mlajši tō šli.

roga so kak Irenej Friderik Baraga okrstili. Tau se je 29. junija leta 1797 zgodilo.

Friderik Baraga, ménje Irenej je več nej kcuji piso, je velke šaule zgotovo. Nej samo teologijo, eške pravo (jog) je kcuji študejro. Leta 1830 prejk velkoga maurdja v Merko odide. Tam kak misionar krščansko vörvenje med Indijanci širi. Najprva v plemeni Otava kak dühovnik dela. Njino rejč se navči, že leta 1932 za nji molitvenik vōda. Tak ga v domanjōj rejči leko štejo. Ranč v deli s plemenom Očip-va k njemi sestra Antonija pride.

tau so go navčili profesori, steri so go na daumi včili. Kak vögleda, šörki svejt go je zazavo. Iz grada Trebnje v Ljubljano odide. Tam ranč

Samo té kejp od Antonije Baraga za poznanogā vala. V tisti časaj je biu napravljen, gda se je najbole za istino zalübila. Z možakarom se je srečala, steri je ranč tak včeni biu, trno rad je litere emo.

tak bogatoga Nemca spozna. Feliks von Höffern se je

Friderik Baraga (1797-1868) je tak dugo med Indijanci biu, ka že je sam skur tak vögledo. Ta fotografija je bila napravljena, gda je leta 1852 že za püšpeka biu vözglašeni. V tom časi je med Indijanci Očipva živo pa delo.

čas v Rimi (Róma) živé. Tam prejnja v gnakom konvikti grata. Tau nam

1871 mrgé.

Antonija Baraga za prvo Slovenko v Merki vala. Pa

nej samo tau. Kak vse vküper vögleda, za prvo školnikojco med Indijanci ranč tak. Tau nam samo od toga pripovejda, kakšna velka ženska je Antonija bila.

(Kejp na 1. strani: Fotografija nam pripovejda, kak plemē Čipeva eške leta 1870 je živelo. V takši svejt je Antonija z bratom prišla. Brž se je k deli kcuji vzela,

Indijance je tihinske rejči včila, svojomi brati na velke pomagala.) Miki Roš

Matija Čop je v življenje Antonije Baraga dosta nauvoga prineso. Življenje je bole divdje bilau, nigdar se nej vedlo, ka drugi den prinese. Matija je Antonijo za rokau proso. Depa do zdavanja je nej prišlo. Leta 1835 ga je na kaupanji v reki Savi voda taodnesla.

tüdi od toga pripovejda, ka globko je v Boga vörvala. Antonija več nin sreče ne

STAU LEJT LÖMERSKE KAPEJLE

23. avgusta 1925 je biu velki den v Lömerji, kà so posvečavali nauviva zvonauva pa nauvo zidano kapejlo. Cejla ves je bila okinčena, vsi so si gorvzeli najlepše gvante.

Lömerska kapejla

Prinesli so dosta zelenij vejek pa dišeče rouže, s šterimi so pozdravljali goste tuj, šteri so prišli na velki den v Lömerje. Dekle so v bejlj gvantaj stapale vküper z gasilcami (tűzoltók, v Düsevnnon lizsti pišejo ogengaszilci). V stari mejsečni novinaj prekmörskij evangeličancov so visiko cejnili flajsna, pobožna srca, štera so se fejst trüdila za té svetek.

Ivan Škrilec je vodo zidanje kapejle, štera gnes stogí v Lömerji söverno od ceste Brezovci-Skakovci.

V Düsevnnon lizsti so 20. septembra 1925 pisali o dogodki pa so našti v mejsečni novinaj, ka što so delali za zidanje kapejle pa preskrbo zvonauv. Največ se je trüdo načelnik (elöljáró) vesi Štefan Čelak, šteri je biu zednin kurator evangeličanske gmajne v Püconcaj. V Düsevnnon lizsti so povdarjali, ka so Lömerščari pred sebov meli rejči Svetoga pisma, štere nas opominjajo: »Sto je z-vász, kí scsé törem

cimprati, jeli szi prvle neszéde doli i zracsóna sztrosek, csi má teliko, ka ga zgotovi.« Pa tak nadalüvle članek v mejsečniki: »...szo në sli notri v tô delo po lehkem, ka szo naszlédnye li privolili. Pred 2 letoma szo zacsnoli cigeo voziti z-Püconec. Lânszko leto szo szi 'ze eden zvon szpravili. Letosz szo pa z-punov volov zacsnoli zidati, aldüvavsi na tô doszta trüdiv, foring, pêski delavcov ino pênez. Plácsali szo na dűso 50 Din. i na porcijszko korono tűdi 50 Din., vszevkűp vise 50.000 dinárov. Dönok szo pa dôbili tűdi lêpo pomôcs z-szamovolnoga darűvanya.« V Düsevnnon lizsti so našti ime tistij Lömerščarov, šteri so z svojoga premoženja doprinesli cuj k zidanji ali s pejnezami ali pa ciglami. Pomagali so zidanji ešče z bližnijj vesi, kak

s Püconec, Predanovec, Polane, Gorce, Šelamenec, Vaneče, Markišavec, Seböborec, Brezovec pa Pužavec. Pomouč je prišla od sobočke, bodonske, gornjopetrouske pa križavske fare tuj.

Kapejla je daubila dva zvonova: enoga menšoga pa enoga vekšoga. Vekši zvon je meu dvejstau osemdesetdej kilogramov žmeče pa so ga zlejali v Austriji, v štajerskom glavnom varaši Graci. Lömerščari so plačali za njega več kak osemdesetšest gezero kroun (vse vküper s carinov pa cejnov foringe). Menšoga so zlejali v Maribori, té je biu stau petdesettri kilogramov žmeče pa je košto z ekstra stroškami vret malo več kak devettresti gezero kroun.

V tistom časi je bilau ešče pevsko društvo (kak so starci tam pravli inda dalárda) v Lömerji, štero je navdűšeno popejvalo. Igrala jin je Bükvicsova banda. Nej je smeufaliti na dogodki Štefan Godina, šteri se je naraudo v toj vesi pa je biu

evangeličanski farar nej daleč od gnešnjoga Porabja: v Gornjij Petrouvcaj. Leta 1930 je vödau knigo v prekmörščini, navuk o literanskoj vörospouvedi z naslovom Ágostonszko verevadlűványe. Godina je predgo pri posvečanju

Stari pa zdajšnji farari so tuj prišli posvetiti oblejtnico.

kapejle, zmejs kda je kapejlo pa zvonauva posvečo püconski farar Adam Luthar. Berta Bükvič pa Štefan Vljaj sta deklamejrala (szavaltak) pesmi, té so pa gorpotegnili badva zvonova v zvonik, v tören na svojo mesto.

Odtistogamau je minaulo stau lejt. Kda so zidali kapejlo, je bilau več kak tristau lidí v Lömerji. Gnes tuj nega malo lűstva v tej vesi, stera se najde na Ravenskom: gnes žive tű dvejstau osemdesetpet lidí. Pouleg literanov živejo katoličanci (kak jim pravijo papinci) tuj, šteri odijo k mešam na Cankovo, literani pa spadajo pod püconsko gmajno.

Katoličanci so leta 1929 zozidali svojo kapejlo, štera stogi v hatari Lömerja, na strmini pauleg ceste, štera pela v Zenkouvce. Katoličansko pa literansko kapejlo so tuj po novogotskom stili zidali. Komaj eno leto pred zidanjom evangeličanske kapejle so nastavili gasilno društvo (eden od nastavlilnj članov je biu Škrilec). Gasilni doum

je tuj pauleg evangeličanske kapejle.

Kapejla ma visiki tören, pod šterim so dveri, pred šterimi je odprejti podstrejšek na dvej stebraj. Leta 2005 so jo že obnovili, prvin pa, kak se je začno svetek stote oblet-

nice, so znautra opravili drűga dela tuj. Bila je na stejno vödjana znana »Lutrova rouža«, simbol evangeličanstva. Za kapejlo ma skrb Lömerščarka Zdenka Škrilec. Ta kapejla je gratala mesto molitve, drűženja pa dűhovne rasti, štera odpejra svoje dveri vsem, šteri želiyo najti mir pa traušt v veri.

17. avgusta 2025 so meli svetešnjo Božo slűžbo, štero so sprevali domanji muzikanti. Predgo je meu na dogodki Leon Novak, šteri pomalek zapisti slűžbo evangeličanskoga pűšpeka, štero je opravlo od 2019. leta Božo slűžbo je vodila püconska fararca Katja Ajdnik. Gospaud Novak je v svojoj predgi povdarjo kak vrejdna je lűbezen, sočűtje pa vűpanje, tau so fundamenti evangeličanske vörospouvedi.

Ešče so nej končali z obnovlenjom v kapejli: v naslednjom leti ščejo obnoviti na kapejli okna pa fasado tuj.

Akoš Anton Dončec

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

					AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	VEČJI VV MODEL	MRŽNJA, NENAKLO- NENOST	EMALI- REC	TRAČNICA	REKA NA PELOPO- NEZU, EVROTAS	VELIKA PTICA UJEDA, MIŠAR	FRANC. FILMSKI IGRALEC DELON
					NAUK O PESNIŠKIH PRAVILIH				3			
					NAJVIŠJI MORNAR- SKI ČIN	5						10
					POLETNA SOPARA							
					RAHLA, MEDLA SVETLOBA			1	ČRKOVA UGOVNA, PREME- TANKA	JACK IRONS ZDRAVILO V OBLIKU OKROGLE PLOŠČICE		
					SLANINA							
POMOČ: ASO ETAMIN IRI RAGUSA	MESTO NA JUGU SICILIE	TANKA, PROZORNA BOMBAŽNA TKANINA	CEDILNIK, OČEJAL- NIK	SLEPAR, GOLJUF								
KUHARSKI NAPOTEK	4		12				SLABA SOJSKA OCENA STAR CITROEN				LAHEK, KONIČAST ČOLN	UGODEN POLOŽAJ V JOGI ZA MEDITA- CIJO
GLAVNO MESTO GRČIJE				6		PREBIVAL- KA ARABIJ NIZOZEM- SKO MESTO (SIR)						
NAŠA STRUPENA KAČA					SESTAVINA HEMOGLO- BINA MONGOL- VLADAR			ZVOK, TON NAJVEČJI AKTIVNI JAPONSKI VULKAN	9			
VOJAŠKI TAKTIČNI MANEVER	2					DRUSKA				8		
KONZER- VIRANJE ZELENE KRME V SILOSU						35. IN 10. ČRKA						
ANONIMEN PISEK							HUDIČ					
						11		PRELIV JEDI	7			

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	1	5	7	8	9	10	11	12	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	---

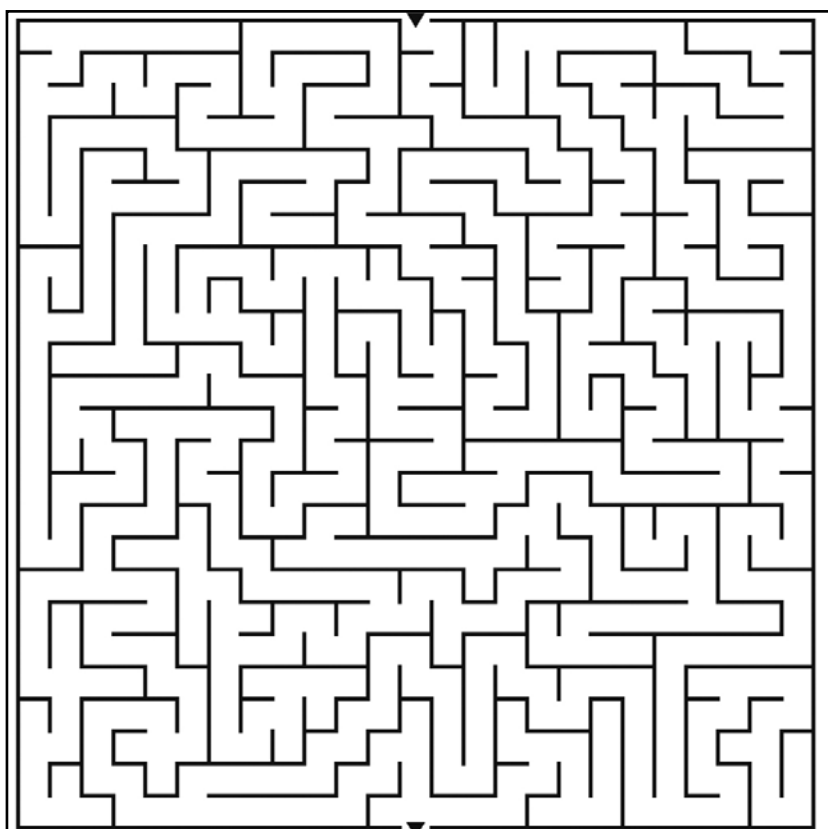
Naavo oddajo Slovenski utrinkov si leko poglednete na televizijskem programu Duna TV v četrtek, 25. septembra, zrankoma v 6.50. Če zamidite, bau oddaja na programu znauvič na kanali Duna World gnaki den zadvečerka v 13.25.

Magazin leko kisnej vidite na internetnom atrejsi:
<https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/>
 Nutzakapčite tevene, mi vas čakamo!

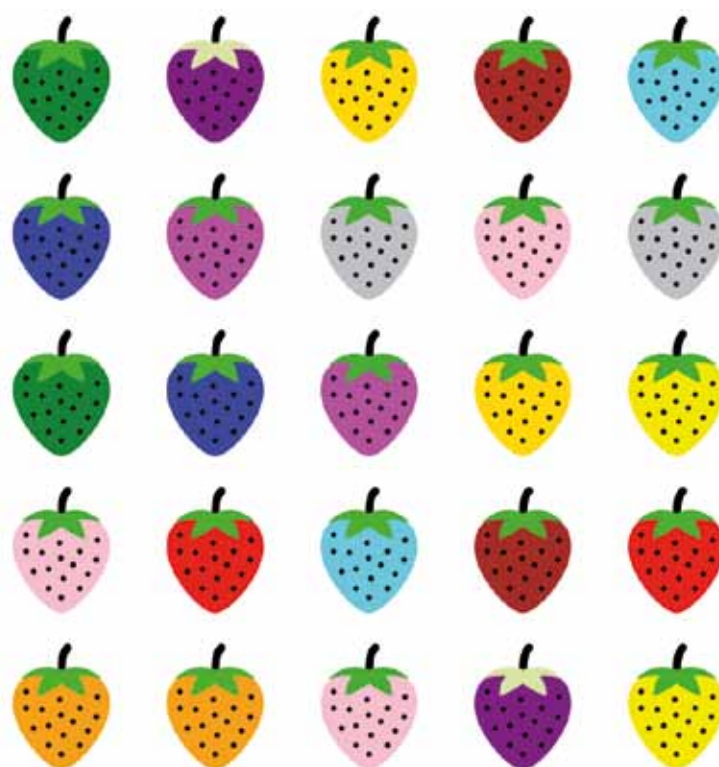
TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:
<https://tvspored.delo.si/>

LABIRINT

RAZNOBARVNE JAGODE

Poišči tri enake jagode!

DNEVI SLOVENSKEGA FILMA

22-24. september 2025 – Kino Agora Savaria Sombotel

Ponedeljek, 22. september

17.15 Pozdrav generalne konzulke RS
Dubravke Sekoranj
17.30 **To je rop!** (2024) 82'
Režiser: Gregor Andolšek

19.00 pogovor z režiserjem Gregorjem
Andolškom in igralko Tijano Zinajč

20.00 druženje ob pogostitvi

Torek, 23. september

17.00 **Odrešitev za začetnike** (2024)
120'
Režiserka: Sonja Prosenc

Sreda, 24. september

17.00 **Opazovanje** (2023) 82'
Režiser: Janez Burger

Organizatorji:
SLOVENSKI FILMSKI CENTER
CENTER ZA SLOVENŠČINO KOT DRUGI IN TUJI JEZIK
GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE MONOSTER
ODDELEK ZA SLAVISTIKO UNIVERZE ELTE SEK
SOMBOTELSKA SLOVENSKEGA SAMOUPRAVA
AGORA SAVARIA NONPROFIT KFT

Vstop je prost.
Prisrčno vabljeni!

Interreg

Slovenija – Magyarország

REGIOTASTE

DELAVNICA TRADICIONALNE KULINARIKE

Delavnica razvijanja podjetništva skozi ohranjanje kulinarne dediščine

24. 9. 2025, 8.00–12.00

SLOVENSKA VZORČNA KMETIJA GORNJI SENIK – SZLOVÉN MINTAGAZDASÁG, 9985 GORNJI SENIK / FELŐSZÖLNÖK, GLAVNA UL 65./ FŐ ÚT 65 MADŽARSKA/ MAGYARORSZÁG

Vabimo vas na pestro kulinarčno delavnico, kjer boste odkrivali, kako lahko tradicija postane priložnost za podjetništvo.

Uspešni slovenski in madžarski podjetniki bodo predstavili svoje poti – zakaj so se odločili za gastronomijo, kako so začeli in kako danes ustvarjajo dodano vrednost z ohranjanjem nesnovne kulturne dediščine.

Spoznali boste tudi posodobljena tradicionalna recepta, ki bosta prikazala, kako lahko dediščina v sodobni preobleki obogati turizem in gostinstvo. Predstavljen bo tudi primer Pomelaja, ki bo delil svoje izkušnje s povezovanjem prekmurske kulinarke in zaposlovanjem težje zaposljivih oseb.

Delavnica je namenjena predvsem mladim, mladim odraslim in vsem, ki iščete nove poklicne priložnosti. Udeleženci boste aktivno sodelovali pri pripravi jedi, dokumentiranju receptov ter ustvarjanju foto- in videovsebin za družbena omrežja. Dogodek je odlična priložnost, da združite ustvarjalnost, kulinariko in podjetništvo.

Dodatne informacije in prijave zbiramo do 20. 9. 2025 na elektronski naslov: info@pomelaj.si ali kmetija77@gmail.com

Knjižnica Ferenc Móra priporoča v branje

HAZARA: NEKJE MORAM ŽIVETI

V Afganistanu se v 70. letih dogajajo takšne spremembe, da se pred njimi ne more skriti niti družina Alizada.

Bralec v prvi polovici knjige dobi družinski roman, v drugi polovici pa pustolovski roman z osupljivimi opisi. Priča smo preseljevanju skozi tri generacije. Gospodarska selitev ima vedno vzrok. Razlog Hamidove selitve je z njegovega zornega kota gospodarski, saj mu prijatelj obljublja boljše življenje v Iranu.

Pred tem pa lahko spoznamo življenje njegovih prednikov, ki so bežali pred revolucijami in vojnami, medtem ko je Hamidovo življenje v Quetti prežeto z vsakodnevnim terorjem.

Ali je mogoče ostati tam, kjer mula (učitelj) razglša: »Kdor ubije le enega pripadnika narodnosti Hazara, si je kupil vstopnico v nebesa«.

Odgovor boste izvedeli v romanu.

Margit Mayer, Agota Horvath

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem
Izhaja vsak četrtek

Založnik
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy

Naslov založnika in uredništva
H-9970 Monošter/Szentgotthárd, Gardonyijeva ul. 1
T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobot, Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem
ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU75 11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

KMET HÚSBOLTJA

Glavna nagrada
Noro velika pojedina
PO ZASLUGI HELYI KMET

narezek za 2 oziroma 4 osebe

JE NA VOLJO
z **10 % POPUSTOM**
Rojstni dan, prijateljsko druženje,
krst, poroka, randi, večerja

**Če nimaš volje
kuhati ali pa si zaželiš
kmečkega zajtrka!**

Koda kupona: helyikmet10
6. september – 1. november
Naši kupci prejmejo tombola, med katerimi
bomo izžrebali pojedino Helyi Kmet za 10 oseb.

Ne zamudi!
☎ +36 30 748 5772

www.porabje.eu